

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามสถานะภาพส่วนบุคคลเพศ อายุ และประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามสถานะภาพส่วนบุคคล เพศ อายุ และประสบการณ์ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่เงินโชติธาราม โรงเรียนวัดราชสิงขร โรงเรียนวัดลาดบัวขาว โรงเรียนวัดไทร โรงเรียนวัดจันทน์ใน โรงเรียนวัดจันทน์นอก โรงเรียนวัดบางโคล่นอก จำนวน ๑๕๔ คน ซึ่งได้มาโดย การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างตามอัตราส่วนของบุคลากร ของมหาวิทยาลัย (Proportionate Stratified Random Sampling) ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance: F-test) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติสำเร็จรูปผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น ๑๕๔ คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน ๑๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๖๑ เป็นชาย จำนวน ๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๓๙

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๕๑ รองลงมาได้แก่ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๘ อายุมากกว่า ๕๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๘๑ และอายุต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๓ ตามลำดับ

วุฒิการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ปริญญาตรี จำนวน ๑๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๘๘ ปริญญาโท จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๘๘ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๒ และปริญญาเอก จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๕ ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า ๑๐ ปี จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๖๑ รองลงมาได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน ๑๕ ปีขึ้นไป - ๒๐ ปี จำนวน ๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๕ ประสบการณ์ในการทำงาน ๑๐ - ๑๕ ปี จำนวน ๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๘๐ และ ประสบการณ์ในการทำงาน ๒๐ ปี ขึ้นไป ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๓ ตามลำดับ

๕.๑.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ รองลงมาได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาการ และคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ

๕.๑.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
 จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่น
 ร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกัน
 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

๕.๑.๔ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
 จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 ทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) สรุปได้ดังนี้

๑. จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ
 ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันระดับ
 ความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

๒. จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่น
 ร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกัน
 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

๓. จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับ
 ความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่
 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

๕.๒ อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของ
 ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร ได้ข้อสรุปที่มี
 ประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจสมควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
 ผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม
 กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุก
 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ คุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์ รองลงมา

ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะด้านวิชาการ และคุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา โพธิ์จาด^๐ ได้วิจัยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามทัศนะของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒ พบว่าใน ๔ ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านวิชาการ และด้านบุคลิกภาพ ผลการวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน ตามสภาพจริง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพมากกว่าด้านอื่นๆ รองลงมาคือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านวิชาการ และด้านความเป็นผู้นำ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพร พันธุ์น้อย^๑ ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของครู ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะในสภาพปัจจุบันของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ตามความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านภาวะผู้นำ และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับ คือ ด้านส่วนตัวและครอบครัว ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษ ด้านวิชาการ ด้านภาวะผู้นำ ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร และด้านมนุษยสัมพันธ์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จงจินต์ หิรัญญะสิริ^๒ ได้วิจัยคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา ที่ควรมีในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีความตั้งใจ เอาใจใส่ ในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์ สุจริต ความประพฤติตรงไปตรงมา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล จัดการศึกษาให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการวางแผน สำหรับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษารูป

^๐พนิดา โพธิ์จาด, “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนตามทัศนะของครูผู้สอน ระดับประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต ๒”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา), ๒๕๔๕.

^๑ชัยพร พันธุ์น้อย, “การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษตามความคิดเห็นของครูวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี), ๒๕๔๗.

^๒จงจินต์ หิรัญญะสิริ, “คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร”วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๔๗.

เป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

๕.๒.๒ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
จำแนกตามเพศโดยการทดสอบค่าที (t-test) โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

๕.๒.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร
จำแนกตามอายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance: ANOVA) สรุปได้ดังนี้

จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๕๕

จากผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญเลิศ ธรรมมา^๐ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูป การศึกษา (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๐) ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผู้สอนกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาด

^๐บุญเลิศ ธรรมมา, "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร โรงเรียนในยุคปฏิรูป การศึกษา (พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๕๐) ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ", วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาบริหารการศึกษา),(บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย)๒๕๔๕.

โรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านวิชาชีพ ซึ่งความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ๑๐ – ๒๕ ปี มีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านวิชาชีพมากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ๑๐ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า ๒๕ ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านวิชาชีพ มากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า ๑๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เช่นเดียวกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ด้านคุณลักษณะด้านวิสัยทัศน์

ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการติดตามความเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อที่จะสามารถวางแผนอนาคตให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยีได้

๒. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับปรุงและฝึกตนเองให้เป็นผู้ที่มีอารมณ์มั่นคง หนักแน่น เพื่อที่จะได้มีบุคลิกภาพที่ดีอันจะส่งผลต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

๓. คุณลักษณะด้านวิชาการ

ผู้บริหารโรงเรียนควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญ มีเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ และใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีกับครูในโรงเรียนได้ศึกษาเพื่อที่จะได้พัฒนาตนเองเช่นกัน

๔. คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

ผู้บริหารควรพัฒนาความสามารถของตนเองในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมงานโดยใช้กระบวนการจูงใจต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในจังหวัดอื่น ๆ หรือเขตการศึกษาอื่น

๒. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น เช่น อายุราชการ ตำแหน่งงาน เขต
พื้นที่การศึกษา เป็นต้น

๓. ควรมีการวิจัยคุณลักษณะผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของชุมชน
ผู้ปกครอง กรรมการที่เกี่ยวข้อง พระสงฆ์ สมาชิกสภาตำบล ผู้ใหญ่บ้าน